

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2016/17:19

SVERIGES
RIKSDAG

Fredagen den 13 januari

§ 1 Utrikes frågor

Utrikesminister Margot Wallström

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 12 december 2016**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 16 januari 2017**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon! EU nämnden har nu samlats för sitt första sammanträde på det nya året. Jag hälsar nämndens ledamöter välkomna tillbaka till EU-nämndens arbete.

I dag är det utrikesminister Margot Wallström som är här för att ge en återrapport och samråda om utrikesrådet.

Vi börjar med återrapporten från förra mötet. Vill ministern säga något om den eller räcker det med den skriftliga?

Anf. 2 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

God fortsättning allihop! Det är nytt år och nya tag.

Vid FAC i december hade vi än en gång en längre lunchdiskussion om Syrien. Det var i ett skede när slutstriden i Aleppo pågick. Mogherini återrapporterade om de kontakter om Syrien som hon har haft med företrädare i regionen, bland annat Turkiet. Vi diskuterade hur EU kan bidra till hanteringen av konflikten med fokus på hur vi kan stötta FN:s ansträngningar för att nå vapenvila, humanitärt tillträde och ansvarsutkrävande. Det var de spår i vilka diskussionen gick.

Detta är väl det viktigaste att rapportera från mötet den 12 december.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Därmed lägger vi återrapporten till handlingarna och går in på information och samråd inför rådsmötet den 16 januari.

Vi börjar med dagordningspunkt 3, Syrien.

Anf. 4 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag kommer att vara med på mötet som äger rum på måndag i Bryssel. Det är två formella punkter på dagordningen, nämligen Syrien och Fredsprocessen i Mellanöstern.

Rådsmötet är tänkt att inledas av Mogherini med en längre genomgång av och utblick inför 2017 om aktuella frågor. Under förmiddagen

kommer Syrien att diskuteras och Israel och Palestina under lunchen. Det förutses antas A-punktslutsatser om Libanon och eventuellt slutsatser om MEPP, men det är fortfarande oklart. Det återstår att se. I så fall måste det bli en skriftlig avstämning kring dessa, eftersom de ska diskuteras på söndag i Paris.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Vi tar först dagordningspunkt 3 om Syrien.

Anf. 6 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Här förutses en diskussion om situationen och den senaste händelseutvecklingen. Rådet väntas också diskutera EU:s humanitära insatser och initiativ, dialogen med regionala aktörer och stöd till den politiska processen. Bakgrunden är förstås den fortsatt väldigt oroväckande utvecklingen i landet och det mandat för dialog med regionala aktörer som Mogherini gavs vid Europeiska rådets möte i oktober. Det förutses inte antas några rådsslutsatser den här gången.

Som ni vet antog FN:s säkerhetsråd på nyårsafton enhälligt resolution 2336. Där välkomnas de rysk-turkiska ansträngningarna för vapenvila. Sedan resolutionen antogs har dessvärre flera överträdelse rapporterats. Därför finns det anledning att vara skeptisk. Också tidigare erfarenheter ligger till grund för det.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen**
<<<Samtidigt finns det få alternativ till den. Säkerhetsrådet var tvunget att ta den möjlighet som stod till buds för att få stopp på våldet.

Regeringen avser att verka för intensifierade EU-ansträngningar för att få till stånd en landsomfattande vapenvila, fullt humanitärt tillträde, ansvarsutkrävande och kvinnors deltagande samt att den politiska processen förblir FN-ledd. Det är vår syn på frågan.

Anf. 7 KARIN ENSTRÖM (M):

Fru ordförande! Det här är en fråga som har kommit upp på i princip alla de senaste mötena och som fortsatt kommer att vara uppe på agendan. Det är bra med tanke på hur oerhört allvarig situationen är och nu kanske ännu mer svårlöst efter den rysk-turkiska överenskommelsen. Vad innebär den egentligen? Vilka kommer att bjudas in till Astana? Vi har nu sett uppgifter om att man flott nog har bjudit in USA att delta.

Det vore intressant att höra från utrikesministern vad ni vet och er bedömning av överenskommelsen. Som utrikesministern säger finns det inte jättemånga alternativ. Det är lätt att se brister i denna överenskommelse. Den får ju inte bli något som helt går vid sidan om det internationella samfundet. Å andra sidan har inte säkerhetsrådet varit särskilt lyckosamt fram till nu. Att trycka på FN:s ansvar för detta kan man ändå inte komma undan. Det är lite märkligt att man som permanent medlem i säkerhetsrådet väljer att göra upp med en helt annan part, nämligen Turkiet, även om det är ett stort och viktigt grannland.

Jag vill också trycka på ansvarsutkrävandet. Vi har flera gånger här talat om Rysslands ansvar. Det är bra slutsatser från Europeiska rådet där Ryssland pekades ut. Men ansträngningarna måste fortsätta för att inte ställa bara Ryssland till svars utan alla som är ansvariga för brott mot

internationell rätt och krigets lagar och även ansträngningarna för att få ICC att kunna verka över Syrien och Irak, men i det här fallet Syrien.

Jag vill höra en bedömning av överenskommelsen och hur det går med ansvarsutkrävandet.

2016/17:19

13 januari

Anf. 8 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, utrikesministern, för föredragningen! När det gäller ansvarsutkrävande kan man läsa ut att ICC-frågan också finns med när det gäller att ställa dem till ansvar som har begått brott under kriget i Syrien.

Min andra fråga handlar om kurdernas roll. På vilket sätt finns kurderna med i den politiska processen, enligt utrikesministern?

Anf. 9 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru ordförande! Man kan säga att det finns en stor skepsis. De flesta ställer sig väldigt avvaktande. Vi har sett hur alla tidigare vapenvilor har brutits. Det är fyra eller fem gånger tidigare som överenskommelser inte har hållits. Samtidigt blir det prestige när man planerar för ett sådant här möte. Det betyder att man gärna vill kunna visa resultat.

Den största oron är att man ska försöka kringgå det internationella samfundets och FN:s roll och göra upp vid sidan av och att man ska se till att frågor om ansvarsutkrävande inte finns med. Men det vi har hört så här långt är att Staffan de Mistura eller någon från hans kontor kommer att vara med på mötet. Det pågår en diskussion om vilka oppositionsgrupper som ska bjudas in. Allt detta är fortfarande in the making, så vi har inga reella besked. Det var i morse som vi fick reda på att också USA ska bjudas in formellt.

Det här är en rörlig materia. Men det är viktigt att hålla greppet och intresset uppe från både EU:s och FN:s sida och att insistera på ett brett deltagande, inklusive kurdiska grupper. Vi vet inte hur det kommer att organiseras. Men det vi vet så här långt är att det är de väpnade oppositionsgrupperna som ska få välja sina representanter. Man har lagt upp det så att man bjuder in i personlig kapacitet, vilket inte är så bra. Det innebär att man kan kringgå det sätt på vilket oppositionen har arbetat hittills.

Det är fortfarande mycket som är öppet och som inte heller vi har information om. Vi kan därför inte ge svar på frågor om alla detaljer.

Resolution 2336 är viktig, men vi är fortfarande mest oroade över att det är så mycket överträdelser. Det som har hänt är att FN:s roll har reducerats till att ständigt vädja om humanitet och tillträde för humanitära insatser. I själva verket är hela slaget om Aleppo en berättelse om belägring, utsvaltning, bombning av civila, sjukhus, skolor, bagerier och så vidare. Det är vad som har utspelats i Aleppo, och det är civila, kvinnor och barn, som har varit måltavla.

Det är svårt att bedöma exakt hur deltagandet bestäms och hur mötet organiseras med representation av kurder.

Vi har insisterat på att ICC ska ha en roll och att det ska ske enligt väl kända och etablerade rättsprinciper. Det är också något som det än så länge inte har gått att få fullständig uppbackning för. Men det finns andra spår, där andra länder och generalförsamlingen har velat spela en roll. Det har lagts fram ett resolutionsförslag av Liechtenstein och andra länder som vill upprätta en mekanism för utredning om och ansvarsutkrä-

vande för krigsbrott som har begåtts i Syrien. Resolutionen har antagits med brett stöd, men det är först när den kommer till säkerhetsrådet och ICC som man kan se till att det blir en reell process.

Anf. 10 FREDRIK MALM (L):

Det har ju hänt ganska mycket i Syrien det senaste året och den senaste tiden. Man kan konstatera att upproret i norr i praktiken har kollapsat. Den omfattande fördrivningen av framför allt sunnitiska invånare innebär att det mycket väl kan bli så att den syriska regimen går in för att ta total kontroll över hela landet igen, något som ingen trodde var möjligt för en tid sedan. Därför blir det som Kristdemokraterna här lyfter fram ganska intressant, för vad händer då med de kurdiskkontrollerade områdena, som är förhållandevis säkrare och styrs på ett delvis annat sätt? De har haft stark uppbackning av USA tidigare, men nu är det en ny ledning i USA.

Det är viktigt att Sverige har en politik här som bygger på att också kurderna ska få sin röst hörd i de här samtalen. Det finns starka krafter, inte minst Turkiet, som vill motarbeta det.

De lösningar som har funnits i säkerhetsrådet kan möjligen minska med den nya ledningen i USA. Det är bara det att de då minskas på ett sätt som ytterligare förstärker den dominans som den syriska presidenten har tillsammans med Iran och Ryssland i regionen. Det gör att det blir ännu viktigare att ha en tydlig kurs vad gäller ansvarsutkrävandet, för man kan inte se hur säkerhetsrådet skulle ta hänsyn till detta.

Jag har en fråga med anledning av det utrikesministern sa alldeles nyss, nämligen att det finns andra spår än ICC. Det är en väldig skillnad på om generalförsamlingen ska försöka hantera ansvarsfrågan jämfört med om ICC ska göra det. Då tycker jag att ICC snarare borde nämnas i standpunkten, tycker jag.

Anf. 11 AMINEH KAKABAVEH (V):

Tack för föredragningen!

Jag vill berömma utrikesministern för arbetet i säkerhetsrådet, för att man trycker på och för att Sverige tar på sig den rollen. Fred och säkerhet, och kvinnors deltagande i fredsprocesser, står på dagordningen, vilket är bra.

Men situationen som råder och din beskrivning av oron och den bräckliga vapenvilan säger mycket mer. Sverige har världens ögon på sig. Det här lilla landet spelar en stor roll. Därför är de tre processerna viktiga. Det gäller eldupphör, ansvarsutkrävande och faktiskt också post-Aleppo. Det finns en fjärde också: humanitär hjälp och flyktingarnas situation. Det är viktiga aspekter. Vi måste hålla fanan högt i FN, EU och alla lägen när det gäller det och kvinnors deltagande.

Jag håller med föregående talare, både Désirée och Fredrik, när det gäller minoriteter och kurdernas situation. Den politiska tavlan ändras i omvärlden med tanke på USA och Ryssland och Rysslands relation till Turkiet. Vi vet att kurderna kommer att komma i kläm så småningom, så fort regeringen i Damaskus får makten i sina egna händer igen.

De har inte gett kurderna några egna rättigheter. Kurderna har faktiskt bekämpat Isis, Daish och de andra. När ingen annan tog ansvar tog

kurderna ansvar för att befria andra minoriteter och för att säkra sitt eget område.

Hur gör vi för att bevara säkra områden men också andra politiska systemstrukturer som man har skapat? Hur ska de bevaras för att säkra såväl assyrier och syrier som andra minoriteter?

Det är viktigt att Sverige lyfter fram det, minoritetsfrågorna och kvinnorna där.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag vill påminna om att vi här diskuterar vad vi tycker att EU ska göra i den här situationen. Det finns många åsikter om vad problemet i situationen är.

Utrikesministern har redogjort för prioriteringarna i den diskussion som ska hållas på EU-sammanträdet. Jag tycker att det är bra att Sverige trycker på när det gäller vapenvilan, det humanitära tillträdet, den FN-ledda processen, kvinnors deltagande i den fredsbyggande processen som måste komma till stånd liksom ansvarsutkrävandet.

Jag skulle vilja höra från utrikesministern vilken av de punkterna som är svårast respektive lättast i EU-kretsen. Det låter som att man inte riktigt är överens i fråga om ansvarsutkrävandet. Finns det i så fall något mer som nämnden behöver veta när det gäller det, inför diskussionen som ni ska ha i EU-kretsen?

Anf. 13 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru ordförande! Det har nog ändå funnits stor enighet om de här punkterna i våra tidigare diskussioner. Vi kan ha olika syn på Ryssland, men här har vi hållit fast vid våra värderingar och principer.

Till Fredrik Malm och Désirée Pethrus vill jag säga att jag, om det inte framgick tydligt, gärna betonar ICC:s roll, ansvarsutkrävande, inkluderande fredsprocesser och sådant. Det har vi alltid med i vårt språk när vi uttalar oss om det här. Men jag betonar det gärna ännu starkare. Det tar jag med mig härifrån. Det är kärnan i det vi säger.

Jag har inte upplevt att det har funnits stor splittring kring detta. Det har snarare handlat om hur EU och Mogherini ska hitta en roll för EU, hur hon ska komma in i processerna. Hon ser det som att hon ska använda nätverket, kontakterna, och erfarenheterna från Iranförhandlingarna för att komma in ordentligt också i Syrienfrågan. Det har mest handlat om det.

Det handlar också om att ge stöd till den FN-ledda processen.

Vi kan som sagt inte spekulera för mycket. Men utifrån uppgifterna från utfrågningen av Tillerson verkar det ändå leda till att han uttalar stöd till YPG och SDF>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Jag vill bara säga att det också finns en process som handlar om genomförande av avväpningen av kemvapenprogrammet som Syrien har. Sverige har lett ett månatligt möte om det i säkerhetsrådet. Där måste man jobba med att återigen få tillträde, så att undersökningskommissionen verkligen kan göra sitt jobb och så att eventuella insatser och ansvarsutkrävande kan baseras på det. Men det är kanske lite av ett separat spår.

Här handlar det, precis som ordföranden säger, om EU:s roll och vilka frågor vi ska inrikta oss på. Och det redovisade jag från början.

2016/17:19

13 januari

Anf. 14 MARGARETA CEDERFELT (M):

Ordförande! Tack för föredragningen, utrikesministern!

Min fråga knyter an till det som Désirée Pethrus lyfte upp. Finns det någon diskussion inom EU just när det gäller ansvarsutkrävandet och ICC? Om det inte finns en sådan diskussion kanske Sverige kan lyfta upp den. Det är viktigt att de som utför dessa hemska brott ställs till svars.

Anf. 15 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag känner mig nöjd i och med att utrikesministern har sagt tydligt här att hon i diskussionen kommer att väva in minoriteters roll och betydelsen av ICC när det gäller ansvarsutkrävandet.

Anf. 16 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det här har varit med i flera av de slutsatser som rådet har antagit. Det fortsätter att vara en av de absolut viktigaste delarna i EU:s inställning till situationen i Syrien.

Anf. 17 FREDRIK MALM (L):

Vi har ingen avvikande mening. Vi är också nöjda med det.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning när det gäller den dagordningspunkten.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4. Den kallas för MEPP men handlar om Mellanöstern.

Anf. 19 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Fru ordförande! Vi har FAC dagen efter Pariskonferensen. Till den har ungefär 70 länder och organisationer bjudits in. Tanken är att man ska anta en gemensam MEPP-deklaration. Jag avser att delta i mötet i Paris också.

Mötet hålls mot bakgrund av att det är ett fortsatt försämrat läge på marken. Sedan nyårsafton finns det också en säkerhetsresolution, 2334, om israeliska bosättningar på ockuperat område.

Vi kommer att välkomna diskussionen – det är den första på länge i FAC om fredsprocessen i Mellanöstern. Det gör vi mot bakgrund av att Frankrike har ansträngt sig för att försöka skapa momentum i fredsprocessen och rädda tvåstatslösningen, att vi har ett snabbt försämrat läge med fortsatt illegal bosättningsexpansion, demoleringar och våld samt antagandet av säkerhetsrådsresolution 2334.

FAC kommer eventuellt att anta korta slutsatser, som endosserar utfallet av den internationella fredskonferensen. Men vi har inte sett några slutsatser som har cirkulerats än så länge. Så fort vi får dem – om det nu blir på det sättet – kommer vi att skicka över dem till er. Det blir ett skriftligt samråd.

Vi skulle välkomna slutsatser som endosserar den gemensamma deklarationen. Den är i linje med fastlagd EU-politik. Det är egentligen ingenting nytt i fråga om sakfrågorna.

Regeringen kommer också att informera om den arbetsgrupp, som består av ett tiotal länder, som vi har lett. Vi har konsulterat 150 civilsamhällesorganisationer i Israel och Palestina och betonar vikten av det civila samhällets deltagande, särskilt kvinnors och ungdomars deltagande.

Vi visar också beredskap att bidra till en fortsatt process, inklusive att stödja anordnandet av civilsamhällesforum med företrädare för det civila samhället från både Israel och Palestina.

Det har framför allt visat att det finns väldigt få kontakter. Kontakterna mellan israeler och palestinier har försämrats den senaste tiden. Det bidrar inte heller till att man ska kunna skapa en tvåstatslösning.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Vi behandlar som sagt det här som en diskussionspunkt på rådsmötet. Men det kan, som utrikesministern sa, komma att bli slutsatser. I så fall görs det på ett skriftligt samråd, troligtvis relativt snabbt under måndag morgon eller förmiddag.

Anf. 21 KARIN ENSTRÖM (M):

Fru ordförande! Det är bra att frågan kommer att diskuteras av FAC. Det känns inte som att tvåstatslösningen lever i något slags välmåga. Det ser i alla fall inte ljusare ut just nu med tanke på den inkommande, nya amerikanska presidentadministrationen. Det är därför bra att frågan kommer upp.

När det gäller konferensen är det svårt att bedöma vad den kommer att leda till. Vad jag har förstått kommer parterna väl inte att närvara på konferensen, men möjligtvis i anslutning till den. Men det är ändå ett tillfälle att fortsätta hålla ljuset på den försämrade utvecklingen och att försöka hitta en väg framåt.

Jag vill egentligen bara understryka att det vi ser framför oss – det kommer vi att återkomma till vid ett skriftligt samråd – är att det är i linje med det EU har kunnat vara överens om tidigare, när det gäller utfallet av konferenser i en deklaration som sedan skulle kunna bli rådsslutsatser.

Anf. 22 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Det är naturligtvis viktigt att uppmuntra fredsprocessen. Men det franska initiativet får samtidigt inte innebära att freden kommer längre bort, att huvudparterna inte känner att processen är relevant utan att den driver dem längre bort från varandra. Det vore olyckligt.

Kan ministern säga någonting om vad det här gör och om parternas respons på konferensen så här långt?

Egypten och Jordanien har, liksom många andra, också tagit olika initiativ, vilket man kan läsa om i de dokument som vi har fått från kansliet om den här punkten. Israel ser just nu ut att vilja lyssna till Egyptens president och ett initiativ därifrån. Finns det något där som Sverige kan uppmuntra i den här processen? Utrikesministern får gärna kommentera Egyptens roll.

Många israeler menar att det behövs ett engagemang från framför allt regionen. Det är svårt att säga att en lösning ska komma i EU. Det

kanske framför allt måste ske i samarbete med länderna runtomkring, Israels grannar.

Syftet med Pariskonferensen är inte helt glasklart för mig. I dokumenten vi har fått står det att ekonomiska incitament ska finnas till hands för parterna. Vad menas med ekonomiska incitament, mer konkret? Kan utrikesministern utveckla det? Är syftet att Israel och Palestina ska ha samma incitament för att komma till förhandlingsbordet?

FN-resolution 2334 som nyligen antogs i FN:s säkerhetsråd har ett vällovligt syfte, kanske att åstadkomma fred, men den har också en stark betoning på Israels agerande. I rådsslutsatserna är det då viktigt att man har en välavvägd balans. Tror utrikesministern att det blir rådsslutser, och vad kommer de i så fall att innehålla?

Om de utgår från tidigare EU-dokument har vi naturligtvis inga invändningar. De antogs under Alliansens tid. Men om frågor om ekonomiska incitament av olika slag ska komma in vill vi nog få det mer tydligt vad de i så fall innebär.

Det är viktigt att i eventuella rådsslutsatser från EU betona att attacken som nyligen genomfördes i Jerusalem kraftfullt fördöms. Terroristattacker måste Israel kunna försvara sig emot. Det måste framgå tydligt. Jag vill göra ett sådant medskick till ministern, och jag hoppas att Sverige kan driva det. Jag inser att det inte finns så jättemycket i regeringens ståndpunkt där man kan ha en avvikande mening.

Anf. 23 FREDRIK MALM (L):

Det är väl inte första gången som en avgående president försöker att kicka igång en fredsprocess i Mellanöstern och sedan lägga i knät på sin efterträdare. Vi får givetvis hoppas att detta kan leda till någonting mer. Det är bara det att israelerna har ju väldigt tydligt avvisat den linje som EU har. Den svenska uppfattningen är att EU:s linje inte ska förändras med en millimeter.

Det gör ju att EU kommer att ha samma ingångsvärde som tidigare, och det har den israeliska regeringen väldigt tydligt förkastat.

Jag tycker att ståndpunkten förstärktes av utrikesministerns resonemang, att det svenska ingångsvärdet är enbart att nuvarande EU-politik ska bekräftas. Det finns alltså inget där Sverige skiljer sig från, vill förändra eller vill förstärka EU:s linje. Sverige vill inte eller dra ut tangenten i någon riktning. Man vill enbart bekräfta den politik som ligger fast sedan sex år tillbaka. Är det korrekt uppfattat?

I första stycket nämns illegal bosättningsexpansion, demoleringar och våld. Vad innebär ordet våld i det sammanhanget? Bör det inte stå terrorism? Det som hände för några dagar sedan i Jerusalem innebar att en person satte sig i ett fordon och körde rakt in i en folkmassa och dödade fyra personer, varav en var en ung flicka, och skadade 15 personer allvarligt. Det här är ju ett terrorbrott. Jag vet inte om våld är någon sorts ny omskrivning som på något sätt mildrar de palestinska attackerna. Det vore väldigt olyckligt om det är så.

Sverige har ju erkänt Palestina. Det borde rimligen innebära att vi har stärkt våra påverkansmöjligheter mot den palestinska sidan. Erkännandet borde väl innebära att Sverige försöker att växla in det till ett större inflytande på den palestinska parten. Då måste man vara ännu tydligare i språkbruket och inte på något sätt uppmåna till eller stödja terrorism.

Anf. 24 JOHNNY SKALIN (SD):

Det är viktiga synpunkter från Liberalerna angående detta med terrorism. Det anförde också vi i utrikesutskottet i går, så jag vill hänvisa till den avvikande mening, eller i alla fall de synpunkter, som framfördes där i detta avseende.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Det var alltså en information i utrikesutskottet om detta. Min egen åsikt är att det hade varit bra om det på den här och andra punkter i utrikesutskottet hade varit överläggningar. Precis som ledamoten från Sverigedemokraterna sa hade det funnits underlag här att hänvisa till när det gäller avvikande meningar eller ståndpunkter. Så är inte fallet, så då får man utveckla sina ståndpunkter här, och det är flera ledamöter som har gjort det.

För egen del välkomnar jag att regeringen trycker väldigt hårt på att om det blir slutsatser från Parismötet är det någonting som kan ligga till grund för rådsslutsatser. Men det vet vi ännu inte, så det får vi se i en senare del. I de svenska inspelen i enlighet med den här ståndpunkten trycker man väldigt tydligt på hur man kan få igång processer som stärker möten i det civila samhället i större utsträckning. Det är en av de viktiga ingångarna i en mycket svår fråga.

Anf. 26 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Den svenska linjen lades ju fast 2009 under den förra regeringen, och det är den som vi håller fast vid. Det är dessutom en väl etablerad politik i EU sedan många år tillbaka. Det är dessutom en internationell politik som har lagts fast i upprepade resolutioner genom åren. Men saken är ju den att på marken vidtas nu åtgärder som gör att det helt enkelt är omöjligt. Det är därför som det internationella samfundet också har ett ansvar för att detta upphör. Våldet måste upphöra.

Jag har upprepade gånger tagit avstånd från alla våldshandlingar, från terrorhandlingar av de slag som vi har sett på sistone. Jag gör det förstås när båda sidor utövar våld. Det innebär också att ansvariga måste ställas inför rätta. Här finns ju på båda sidor uttryck för extremism. Risken är att det blir värre och värre när man inte ser att frågan rör på sig framåt i den riktning som vi önskar se.

Därför behöver man också stödja de moderata krafter som förespråkar andra metoder, alltså den politiska och inte våldets väg framåt. Men politiken, våra synpunkter är fastlagda, och vi stöder dem och måste uppmärksamma när de omöjliggörs genom till exempel en bosättningspolitik som jag såg med egna ögon när jag besökte Palestina häromsistens. Det kan vem som helst som reser dit se. Dessutom innebär bosättningsarna begränsningar i till exempel palestiniernas försörjning.

Palestinierna får inte längre fiska. Begränsningarna är enorma för hur man ska kunna försörja sig på fiske. Man kan inte längre odla saker därför att markområdena har antingen blivit militära skyddsområden eller naturskyddsområden. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Samtidigt måste våldet från andra sidan upphöra. Det påpekar vi ständigt. Jag har gjort offentliga uttalanden, jag har tagit upp det i våra kontakter med palestinierna och med båda sidor.

2016/17:19

13 januari

Om det internationella samfundet inte reagerar mot utvecklingen, försvinner ju tvåstatslösningen framför våra ögon. Det är därför som vi måste betona att vi håller fast vid den, och vi utövar också ett gemensamt tryck på parterna.

Israel reagerar som vanligt starkt. Man vill inte prata, utan man har hittills ostört kunnat fortsätta med bosättningspolitiken och demoleringarna. Nu måste det upphöra. Man måste förstå att vägen framåt är att förhandla>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det internationella samfundet måste ta ett ansvar för processen, och det är det som det handlar om. Vi har kommit till ett skede där tvåstatslösningen i annat fall blir omöjlig. Och vad händer då? Vad tror folk kommer att hända i Mellanöstern?

Det här är på något sätt en sista chans, tror jag, att rädda vår principiella hållning om en tvåstatslösning och hur den här frågan ska hanteras framöver. Jag är rädd för att vi annars bara kommer att se ännu mera våld.

Om man kommer fram till slutsatser kommer de att bli kortfattade och bara endossera det som diskuteras och som man kommer överens om i Paris. Eller också upprepar man bara det som är EU:s hållning och välkända politik.

Sedan är det inte meningsfullt att vi upprepar hela Mellanöstern och alla våra åsiktsskillnader, men tanken är att vi här har en väl etablerad politik som vi håller fast vid i sak. Det är rätt att det internationella samfundet också gör en markering och tar ansvar.

Anf. 27 FREDRIK MALM (L):

Det var något av ett brandtal mot bosättningar, men jag har inte hört någon kritisera den tydliga hållningen gentemot den israeliska bosättningspolitiken, att den här felaktig och måste upphöra. Det instämmer vi i Liberalerna också i.

Den första frågan som jag ställde fick jag svar på. Regeringens ingångsvärde är att enbart bekräfta den politik som ligger fast sedan sex sju år tillbaka.

Min andra fråga gällde begreppet våld, om det är något annat än terrorism. Det är viktigt att man i regeringens ståndpunkt inte börjar att glida i den frågan. Det skulle innebära att man tonar ned pressen på den palestinska sidan. Det är också ett hinder för fred, vill jag påpeka. Det är ett stort hinder.

Bosättningspolitiken är givetvis ett oerhört problem, det är vi alla överens om. Men jag hoppas att vi alla här inne också är överens om att terrorismen är ett problem. Jag tycker att det bör stå terrorism och våld, raketattacker och våld eller något liknande. Men det är synnerligen allvarligt om regeringen glider bort från att tydligt också i skriftliga ståndpunkter definiera terrorismen som ett problem.

Anf. 28 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

När utrikesministern säger att vi kommer att bekräfta Pariskonferensuttalande ingår ju inte vi i diskussionen om vad som ska sägas där. Vi är inte involverade i den processen. Därför har vi ingen aning om vad det kommer att innebära.

Men i det dokument som vi fick från kansliet om rådsslutsatserna från den 20 juni står det i punkt 3:

”EU är fast beslutet att tillsammans med andra internationella och regionala partner ge ett konkret och betydande bidrag till en övergripande uppsättning incitament för parterna att sluta fred inför en internationell konferens som planeras äga rum före årets slut. Rådet uppmanar kommissionen och utrikestjänsten att utan dröjsmål lägga fram förslag, inbegripet om ekonomiska incitament, i denna riktning.”

Då undrar jag bara: Vad är det för incitament som diskuteras inför Pa-riskonferensen? Vad är det som förväntas komma i rådsslutsatser när det gäller detta?

Sedan kan man tycka att en fredskonferens blir lite konstig när parterna inte är med. Hur ska man få dem till bordet? Uppenbarligen är det några ekonomiska incitament, men vad det innebär är ottydligt för min del.

Anf. 29 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Fru ordförande! Ministern talar om moderata krafter på båda sidor. Då har jag en fråga som rör den palestinska myndigheten och al-Fatah och dess oerhört märkliga reaktioner efter det senaste terrordådet i Jerusalem. Anser ministern att den palestinska myndigheten och al-Fatah som organisation tillhör de moderata krafterna med tanke på att al-Fatah bedöms fira detta terrordåd? Kan det bedömas som en del av de moderata krafterna på den palestinska sidan?

Anf. 30 PYRY NIEMI (S):

Ordförande! Det är viktigt här att tänka i två steg. Jag delar definitivt utrikesministerns uppfattning att det här är en av de få chanser som vi har kvar.

USA kommer inte att lägga två strån i kors för att någonting ska hända under det närmaste året. Så är det. Vi kan också anta att den tillkommande administrationen för närvarande har ganska låga intressen av att lösa konflikten.

Jag tycker att det är oerhört angeläget att kontakterna med Frankrike och dess initiativ nu bejakas och följs upp.

Ministern nämner också arbetet som Sverige har lett i arbetsgruppen, kontakten med civilsamhällets aktörer med mera. Jag skulle vilja höra lite om kommentarerna och dialogen. Vad har ni fått fram för information och uppfattningar från dem som ni har samtalet med, både Israel och Palestina? Det vore vällovligt för EU-nämnden att ta del av.

Anf. 31 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det var kanske jag som bjöd in till detta. Som ni förstår känner vi ju starkt för den här frågan. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Precis som jag har sagt hela tiden kan man inte bara stå på den ena sidan. Man måste stå på fredens sida. Man måste förstå båda sidors intressen, och sedan försöka att hitta en väg framåt.

Det här är faktiskt två väldigt ojämberdiga parter, vilket är bekymret. Som jag sa finns det minsann extremister i båda läger, och då måste man

hålla dem borta och hålla nere både terrorhandlingar och försök att använda våldet som lösning.

Jag tog förstås upp dessa frågor under mitt besök med utrikesministern och med presidenten. Av de krafter vi ser i dag tror jag ändå att det framför allt är Abbas som tydligt signalerar att man måste ta avstånd från våldet. Det är detta som räknas som de moderata krafterna. Men på både den israeliska och den palestinska sidan ser vi många som har radikaliserats och som har extrema åsikter. Vi måste försöka hitta en annan väg.

Vi har inte sett något förslag ännu. Det här har vi sedan tidigare, inget är nytt inför detta möte. Det här handlar tidigare rådsslutsatser då man har bett att utrikestjänsten ska ta fram förslag till ett slags paket som ska tjäna som en uppmuntran för båda sidor. Ser man en positiv utveckling kan man även säga att man ska titta på möjligheter för ekonomiska incitament till detta. Men än så länge finns inget som är utarbetat. Inte heller till det kommande mötet finns något som gäller som förslag till ett paket. Det återstår att göras.

Jag tror att det är för tidigt att göra detta och att förvänta sig något sådant av utrikestjänsten. Om det går bra i Paris blir det möjligen ett annat tillfälle att fundera över hur vi ska uppmuntra en fredlig lösning där båda parter sitter ned och resonerar med varandra.

Något som var slående i kontakterna med civilsamhällets organisationer var att ingen av dem som är födda efter Osloavtalet tror på tvåstatslösningen längre. Det hörde jag själv när jag talade med både israeliska företrädare – jag träffade även representanter för israeliska organisationer i Palestina – och palestinier. De tycker att detta bara är ett catchword som inte har någon riktig betydelse.

Jag tror att man måste tänka helt nytt. Vad det skulle kunna vara finns det ingen som egentligen har några exempel på. Det råder en stor hopploshet inför framtiden. Det är få som ser en väg framåt.

Därtill saknar de kontakten mellan organisationer. Tyvärr har detta blivit svårare och svårare. Det är svårare för palestinier att passera muren, och faktiskt även omvänt för israeler att träffa palestinier. Det uppmuntras inte. På båda håll har det blivit avsevärt mycket svårare. Detta bidrar inte till att skapa ett klimat där man kan förhandla och tänka sig en gemensam framtid.

Denna process har gett allvarliga och viktiga lärdomar. Vi tycker att vi kan fortsätta med detta. Vi tycker också att det bör upprättas en ordning där man regelbundet träffas och där barn och ungdomar lär känna varandra för att större förståelse för varandra ska skapas. Det behövs inte mer isolering eller att fler murar byggs.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Med detta kan vi konstatera att nämnden ställer sig bakom den av regeringen redovisade inriktningen.

Anf. 33 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag tog upp några synpunkter om bland annat Egypten som ett medskick och vill att de beaktas. Det fick jag inte riktigt något svar på.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Vi har uppteckningar från mötet, och du nämnde tydligt att du lämnade detta medskick. Det finns alltså antecknat.

Jag förstod att Sverigedemokraterna hade en avvikande mening. Kan Johnny Skalin med ett par ord konkret säga hur den avvikande meningen lyder? Vi har ju som sagt inget protokoll från utrikesutskottet. Vi får ta en ny runda för att konkretisera vilka synpunkter som ska framföras som avvikande meningar.

Anf. 35 JOHNNY SKALIN (SD):

Vi kan ställa oss bakom Liberalernas ställningstaganden angående terrorism och anmäla avvikande mening med hänvisning till vad de sa. Vi står bakom det de tycker.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattar att det därmed finns en avvikande mening från Sverigedemokraterna, vilken innebär att ordet ”terrorism” ska stå med i ståndpunkten.

Anf. 37 FREDRIK MALM (L):

Jag har dock aldrig sagt vi har anmält någon avvikande mening.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Nej, det tog jag heller inte upp i min sammanfattning. Jag sa att Sverigedemokraterna anmäler en avvikande mening.

Anf. 39 FREDRIK MALM (L):

Precis. Detta kommer ju att komma tillbaka hit när det blir skarpt läge. Jag har bara haft synpunkter på den deskriptiva texten och glidningen i språkbruk, men vi har inte någon avvikande mening i detta.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Det var därför jag också sammanfattade det som jag gjorde. Jag anser att vi har hittat en majoritet för den inriktning som regeringen här har lagt fram.

Jag vänder mig till ministern och frågar om hon har något övrigt att tillägga. Jag har dock inte sett att det finns någon övrig punkt. Hon skakar på huvudet. Det finns alltså inga övriga punkter.

Den A-punkt som utrikesministern inledningsvis tog upp om Libanon är vad som ligger på bordet. Detta kommer att tas upp i ett skriftligt samråd i helgen. Nämnden har dokumentet på bordet och måste lämna det på bordet.

Vi tackar utrikesminister Margot Wallström för att hon närvarade i dag. Vi önskar henne lycka till på både EU-mötena och andra internationella möten. Det gäller inte minst det vi diskuterade i dag men även andra för Sverige viktiga internationella möten.

Innehållsförteckning

§ 1 Utrikes frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 6 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	2
Anf. 7 KARIN ENSTRÖM (M)	2
Anf. 8 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	3
Anf. 9 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	3
Anf. 10 FREDRIK MALM (L)	4
Anf. 11 AMINEH KAKABAVEH (V)	4
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 13 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	5
Anf. 14 MARGARETA CEDERFELT (M)	6
Anf. 15 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	6
Anf. 16 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	6
Anf. 17 FREDRIK MALM (L)	6
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 19 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	6
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 21 KARIN ENSTRÖM (M)	7
Anf. 22 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	7
Anf. 23 FREDRIK MALM (L)	8
Anf. 24 JOHNNY SKALIN (SD)	9
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 26 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	9
Anf. 27 FREDRIK MALM (L)	10
Anf. 28 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	10
Anf. 29 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD)	11
Anf. 30 PYRY NIEMI (S)	11
Anf. 31 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	11
Anf. 32 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 33 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	12
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 35 JOHNNY SKALIN (SD)	13
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 37 FREDRIK MALM (L)	13
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 39 FREDRIK MALM (L)	13
Anf. 40 ORDFÖRANDEN	13